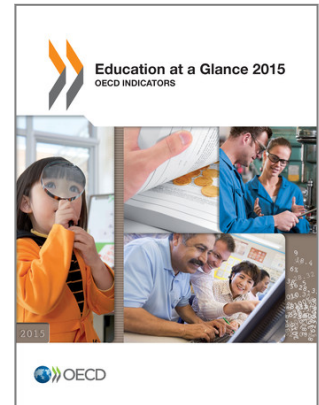

OECD *Multilingual Summaries*

Education at a Glance 2015

OECD Indicators

Summary in Estonian

Lugege tervet raamatut: 10.1787/eag-2015-en

Haridus lähivaates 2015

OECD näitajad

Eestikeelne kokkuvõte

Haridus väärib pingutust nii tööturul kui ka elus...

Kui kolmanda taseme haridusega täiskasvanutest töötab üle 80%, siis teise taseme ülemise astme hariduse või teise taseme järgse, kolmanda taseme eelse haridusega isikutest üle 70% ning teise taseme ülemise astme hariduseta isikutest vähem kui 60%. Kolmanda taseme haridusega täiskasvanud teenivad ka keskmiselt 60% rohkem kui täiskasvanud, kes on omandanud vaid teise taseme ülemise astme hariduse. Koos täiskasvanud isiku haridustaseme ja oskustega kasvavad üldiselt ka tööhõive ja sissetulek, kuid tööturul loetakse töötaja oskuste põhinäitajaks jätkuvalt diplomit või kraadi.

On selge, et tänu neile eelistele soovib aina suurem hulk OECD riikide noortest täiskasvanutest omandada kolmanda taseme haridust. Euroopa täiskasvanute pädevuste hindamise programmi (PIAAC) raames aastal 2012 korraldatud uuringus osalenud OECD riikides ja piirkondlikes üksustes oli 22% 25–34-aastastest õpilaste hulka mitte kuuluvatest isikutest ning Koreas samast grupist 47% omandanud kolmanda taseme hariduse, mida nende vanematel ei olnud. Esimese põlvkonna kolmanda taseme haridusega isikute ja selliste kolmanda taseme haridusega isikute puhul, kelle vanematel on samuti kolmanda taseme haridus, olid tööhõive näitajad ja õppevaldkonnad sarnased. See annab aluse arvata, et kolmanda taseme hariduse omandamine perekonnas esimesena ei pane isikuid ühelgi viisil halvemasse olukorda.

Andmed näitavad ka, et ehkki bakalaureuseõppesse astujate hulk on palju suurem magistri- või doktoriõppesse astujate hulgast, on magistriskraadiga täiskasvanutel võrreldes ainult bakalaureusekraadiga täiskasvanutega tööturul rohkem võimalusi ja pakutav palk kõrgem. Bakalaureuse või sellega samaväärse kraadiga töötavad täiskasvanud teenivad umbes 60% rohkem kui teise taseme ülemise astme haridusega töötavad täiskasvanud, kuid magistri- või doktorkraadi või sellega samaväärse kraadiga isikud teenivad enam kui kaks korda rohkem.

Kuid kasu haridusest ei ole ainult rahaline. Kõrgema haridustasemega isikud on enda hinnangul hea tervisega, osalevad vabatahtlikes tegevustes, usaldavad teisi ja tunnevad, et neil on ühiskonnas sõnaõigus. Teisisõnu on kõrgema haridustasemega isikud enamasti neid ümbritsevasse maailma rohkem kaasatud.

...kuid püsib ka ebavõrdsus

Hoolimata sellest, et sugudevaheline ebavõrdsus hariduses väheneb või on koguni pöördunud, on naised jätkuvalt alaesindatud teatud haridusvaldkondades nagu teadus, tehnoloogia, inseneritöö ja matemaatika (STEM). Samuti on noortel naistel tõenäosus olla tööga hõivatud väiksem kui noortel meestel, ehkki sugudevaheline ebavõrdsus tööhõives on kolmanda taseme haridusega noorte täiskasvanute puhul palju väiksem kui madalama haridusega isikute puhul.

Andmed näitavad ka, et sissetulekut mõjutab kõige rohkem täiskasvanud isiku enda haridus. Kolmanda taseme haridusega täiskasvanutel on 23 protsendipunkti suurem tõenäosus kuuluda 25 protsendi kõrgeimale tasustatud (igakuise sissetuleku põhjal) täiskasvanute hulka võrreldes täiskasvanutega, kellel on teise taseme ülemise astme haridus või teise taseme järgne ja kolmanda taseme eelne haridus.

Aastatel 2010 kuni 2012 kahanesid kulutused haridusele paljudes OECD riikides

Ülemaailmne majanduskriis aastal 2008 mõjutas haridussektorit hilinemisega. Aastatel 2010 kuni 2012, kui SKT hakkas pärast aeglustumist uuesti tõusma, vähenesid kulutused haridusele rohkem kui ühes kolmest OECD riigist.

Aastal 2008 alanud majanduslangusel oli otsene mõju ka alg- ja kesktaseme õpetajate palkadele. Hoolimata sellest, et mõnedes riikides oli majandus juba aeglaselt taastumas, külmutati esimestel kriisijärgsetel aastatel õpetajate palgad või vähendati neid, nii et aastatel 2008 kuni 2013 toimus reaalspalga kasv kõiges umbes ühes kahest OECD riigist. Need suundumused ei aidanud kuidagi vähendada märkimisväärselt palgalõhet õpetajate ja teiste sarnase haridusega töötajate vahel. OECD riikides keskmiselt teenivad eel- ja alghariduse õpetajad 78% sarnase hariduse, täistööaja ja täisaastaga töötajate palgast, teise taseme alumise astme õpetajad 80% ja teise taseme ülemise astme õpetajad 82% võrreldavast palgatasemest. Kuna palk ei ole konkurentsivõimeline, on õpetajatööd palju raskem parimate kandidaatide hulgas populaarseks muuta.

Rahastamise kärped võivad mõjutada ka õpetajate ametialase arenguga seotud tegevusi. PISA andmed näitavad, et hoolimata koolides kasvavatest investeringutest info- ja kommunikatsioonitehnoloogiasse (IKT) ei kasuta õpetajad neid vahendeid süsteemselt. Ka õpetajad, kes osalesid OECD 2013. aasta rahvusvahelisel õpetamist ja õppimist käsitleval uuringul (Teaching and Learning International Survey – TALIS) kinnitasid, et üks ametialase arengu seisukohast olulisimaid valdkondi on nende jaoks õpetamisega seotud IKT-oskuste arendamine.

Muud järeldused

- Aastal 2012 kulutasid OECD riigid haridusasutustele alates algharidusest kuni kolmanda taseme hariduseni keskmiselt 5,3% oma SKT-st ning 11 riiki, mille kohta andmed on, kulutas rohkem kui 6% oma SKT-st.
- Enamasti rahastab haridust riik, kuid kolmanda taseme haridusasutused saavad enamiku oma vahenditest eraõiguslikest allikatest. Aastatel 2000 kuni 2012 vähenes riikidepoolne kolmanda taseme haridusasutuste rahastamine määr 69 protsendilt aastal 2000 kuni 64 protsendini aastal 2012.
- Väikelaste haridus on eriti oluline sisserändetaustaga õpilaste jaoks.
- Kõigi OECD rahvusvahelises õpilaste õpitulemuslikkuse hindamise programmis (Programme for International Student Assessment, PISA) aastal 2012 osalenud riikide ja majanduste puhul leiti, et lugemistulemuste sugudevaheline lõhe on digitaalse teksti lugemisel väiksem kui trükiteksti lugemisel. Võrreldes keskmiselt 38 punktiga – mis vastab peaaegu tervele kooliaastale – trükiteksti lugemisel ületab digitaalse teksti lugemisel tüdrukute tulemus poiste oma keskmiselt 26 punktiga.
- Teise taseme ülemise astme kutseharidusega või teise taseme järgse, kolmanda taseme eelse haridusega isikutest töötab 77%, mis on 7 protsendipunkti kõrgem näitaja kui täiskasvanutel, kelle kõrgeim omandatud haridustase on üldine teise taseme ülemise astme haridus.
- Üks viiest 20–24-aastasest isikust ei ole hõivatud tööga ega omanda haridust või kutset.
- Umbes 57% heade info- ja kommunikatsioonitehnoloogia alaste oskuste ning probleemilahendusoskustega töötavatest täiskasvanutest osaleb töötaja rahastusel formaalses ja mitteformaalses õppes, samas kui sellistes programmides osaleb ainult 9% täiskasvanuist, kes arvutit kasutada ei oska ning probleemilahendusoskusi ei oma.
- Suuremad klassid on seotud vähesema õpetamisele ja õppimisele pühendatud aja ning suurema ajakuluga klassiruumis korra hoidmisele. Keskmise suurusega klassi iga järgmise õpilase lisandumist seostatakse 0,5-protsendipunktilise õppe- ja õpetamistegevusele pühendatud aja vähenemisega.
- Õpetajaskond vananeb OECD riikides: aastal 2013 oli 36% gümnaasiumiastme õpetajatest vähemalt 50-aastased. Aastatel 2005 kuni 2013 tõusis see osakaal võrreldavate andmetega riikides keskmiselt 3 protsendipunkti.

© OECD

Käesolev kokkuvõte ei ole OECD ametlik tõlge.

Käesoleva kokkuvõtte kasutamine on lubatud OECD autoriõiguse ja originaalse väljaande pealkirja mainimisel.

Erinevates keeltes kokkuvõtted on väljavõtted OECD esialgsest inglisis- ja prantsuskeelsest väljaandest.

Need väljaanded on saadaval OECD internetipoest aadressil www.oecd.org/bookshop

Täiendavate andmete saamiseks pöörduge OECD Õiguste ja tõlgete üksuse poole avalike suhete direktoraadis aadressil

rights@oecd.org või faksinumbril: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

õiguste ja tõlgete üksus: www.oecd.org/rights

Lugege inglisekeelset täisversiooni OECD iLibrary's!!

© OECD (2015), *Education at a Glance 2015: OECD Indicators*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/eag-2015-en